

Motion till riksdagen
2008/09: MJ26

av **Jacob Johnson m.fl. (v)**
med anledning av prop. 2008/09:214

Hållbart skydd av naturområden

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Inledning	2
4	Satsningar på biologisk mångfald	3
5	De olika skyddsformerna	3
6	Ökad användning av naturvårdsavtal	4
7	Naturskogar i statlig ägo	4
8	Kometprogrammet	4
9	Toleransavdraget	5
10	Frivilliga avsättningar	5

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förslag för måluppfyllelse av miljömålet *Levande skogar* till 2020.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiering för ersättning till enskilda markägare för naturvårdsinsatser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om risken med att ändra fördelningen mellan de olika skyddsformerna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om naturreservat som den mest effektiva skyddsformen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta bort ersättningen till statliga skogsägare för avsättning av mark som kan omvandlas till formellt skyddade områden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om målklasser för frivilliga avsättningar.

3 Inledning

Skogen utgör en av de viktigaste delarna i våra ekosystem. Skogarna är t.ex. en livsviktig hemvist för så mycket som hälften av Sveriges rödlistade arter och fyller en viktig funktion som källa respektive fälla för kol med konsekvens för klimatet. Cirka 2 000 skogslevande arter är upptagna på den s.k. rödlistan, vilket innebär att de är hotade eller missgynnade.

År 1999 fastställde riksdagen 15 miljökvalitetsmål. Det 16:e miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt och djurliv* antogs 2005. År 2008 gjordes en utvärdering av dessa miljömål där man kom fram till att målet *Levande skogar* kommer att bli mycket svårt att uppnå till måläret 2020. Detsamma gäller delmålet – att 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark undantas från skogsbruk till 2010, varav 400 000 hektar ska skyddas formellt, vilket innebär ett totalt mål på ca 550 000 hektar. Regeringen presenterar dock i propositionen *Hållbart skydd av naturområden* en strategi för att uppnå detta delmål till 2010. Strategin går ut på att bl.a. höja ersättningsnivåerna för naturreservatsbildning och naturvårdsavtal, långsiktigt bevara värdefull skogsmark i statens ägo samt överföra skogsmark från Fastighetsverket till Naturvårdsverket. Vi är positiva till regeringens satsning på ökad lokal delaktighet i skogsvårdsarbetet men ser vissa risker med delar av regeringens förslag. Redovisning för skydd av ytterligare 68 000 hektar skogsmark som krävs för att nå delmålet till 2010 saknas i propositionen.

Slutligen påtalar vi att det är synd att regeringen missar att ta ett helhetsgrepp över skogspolitiken genom att behandla frågorna som rör klimatanpassning, miljömålen och skogspolitikens två jämförbara mål vid helt olika tidpunkter. Vi vill även påpeka att den pågående miljömålsutredningen har i

uppdrag att se över och föreslå ändringar i miljömålssystemets struktur och organisation, vilket kan komma att förändra såväl måldefinitionerna som tidsangivelserna. Det bör även tydliggöras att delmålet till 2010 bara är ett steg på vägen i arbetet med miljömålen. Skogsstyrelsen har i sin fördjupade utvärdering till 2020 framhållit att det krävs ett formellt skydd av 1 600 000 hektar skogsmark och 1 000 000 hektar frivilligt bevarande för att nå miljömålet *Levande skogar*. Vi ber att regeringen återkommer med förslag på hur miljömålet ska uppnås. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Satsningar på biologisk mångfald

Regeringen skriver i propositionen att ”bevarande av den biologiska mångfalden är en hörnsten i regeringens miljöpolitik”. Vänsterpartiet delar regeringens åsikt om att stora satsningar är nödvändiga för att lyckas med en långsiktigt hållbar miljöpolitik. Vi ställer oss däremot mycket frågande till varför regeringen minskat anslagen till just detta område för 2009 och 2010 med sammanlagt 268 miljoner kronor. Det är även anmärkningsvärt att man i propositionen vill införa ersättning till enskilda markägare för naturvårdsinsatser samtidigt som staten sänker anslagen till naturvården. Vänsterpartiet anser att en sådan ersättning bör finansieras utan risk för en minskad satsning inom andra naturvårdsområden. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vi återställer och förstärker i stället anslaget i vår budgetmotion så att det för 2009 uppgår till 2,1 miljarder kronor, 2010 till 2,2 miljarder kronor och 2011 till 2,3 miljarder kronor. Vi förstärker anslaget med 320 miljoner kronor 2009, 420 miljoner kronor 2010 och 350 miljoner kronor 2011. Detta görs för att flera miljö kvalitetsmål, främst *Levande skogar*, ska kunna uppnås (2008/09: MJ382). Det innebär 1 miljard kronor mer än regeringens förslag under de kommande tre åren. Vi föreslår därutöver 150 miljoner kronor mer än regeringen under de kommande tre åren för skydd genom naturvårdsavtal och biotopskydd i skogen (mot. 2008/09: MJ383).

5 De olika skyddsformerna

Regeringen föreslår att fördelningen mellan de olika skyddsformerna naturreservat, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal kan komma att ändras i förhållande till vad som redovisats i delmålet. Det bör dock uppmärksammas att inskränkningarna varierar mycket mellan de olika skyddsformerna, varför en förändring i balansen mellan dessa riskerar att urholka skyddet. Exempelvis skiljer sig biotopskydd och naturreservat åt, där det föregående inte kräver föreskrifter eller skötselplan. Även tidsangivelserna skiljer sig åt mellan skyddsformerna. Vänsterpartiet anser således att en förändring i fördelningen

Fel! Okänt namn på

mellan skyddsformerna vore olycklig då det kan leda till kortsiktigare och lägre skyddsnivåer. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Ökad användning av naturvårdsavtal

Regeringen vill öka användningen av naturvårdsavtal i och med att det är en skyddsform som tillvaratar markägarnas vilja och intresse. Vänsterpartiet anser att naturvårdsavtal bör fungera som ett kompletterande skydd och att naturreservatsbildningar är att föredra för att långsiktigt säkra skyddet. Enligt flera statliga rapporter (bl.a. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, maj 2008, samt Statskontoret, oktober 2007) är naturreservat den mest effektiva metoden att bevara och stärka den biologiska mångfalden och bevara ekosystemets funktioner. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Naturskogar i statlig ägo

Regeringen anger i propositionen att staten själv bör säkerställa ett långsiktigt skydd av områden med höga naturvärden på egen mark för att bidra till måluppfyllelsen för miljö kvalitetsmålen. Det gäller främst skogsmark som Statens fastighetsverk respektive Fortifikationsverket äger. Man föreslår att 6 800 hektar skogsmark som Statens fastighetsverk i dag frivilligt skyddar överförs till Naturvårdsverket utan ersättning och att 42 000 hektar produktiv skogsmark i Statens fastighetsverks ägo överförs till Naturvårdsverket mot ersättning. Därutöver avser regeringen att ca 16 000 hektar produktiv skogsmark med höga skyddsvärden långsiktigt bör undantas från skogsbruk av Fortifikationsverkets marker. Vänsterpartiet anser att statliga skogsägare inte ska medverka till avverkning av naturskogar med höga skyddsvärden som kan omvandlas till formellt skyddade områden. Vidare anser vi att ersättning ej bör utgå till sådan avsättning. Ersättningen tas från det minskade och ytterst begränsade anslaget för biologisk mångfald, vilket i stället bör användas till att avsätta arealer som ägs av privata markägare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Kometprogrammet

Regeringen föreslår införande av en modifiering av den finska modellen Metso i syfte att stärka den lokala förankringen och samverka genom att markägarna själva tar initiativ till bevarandeåtgärder. Vänsterpartiet vill i och med detta uppmärksamma regeringen på att denna typ av program antagligen riskerar att generera högre kostnader för att skydda skogens naturvärden

Fel! Okänt namn på

(Svenska Naturskyddsföreningens rapport "Naturvärden att hyra – En granskning av den finska modellen för skogsskydd", mars 2008). Således krävs ytterligare budgetanslag för att införliva detta program på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

9 Toleransavdraget

Regeringen föreslår slopande av toleransavdraget enligt 31 kap. 6 § miljöbalken. Ett avskaffande av avdraget innebär en ökad ekonomisk ersättning till markägaren för markintrång, vilket förutsås leda till ökade incitament för markägaren att medverka till intrång för naturvårdsändamål. Vänsterpartiet ställer sig positiva till förslaget men framhåller att ytterligare anslag krävs för att finansiera denna förändring.

10 Frivilliga avsättningar

De frivilliga avsättningarna har en stor betydelse för miljömålsuppfyllnaden. Det har dock framkommit att frivilligt avsatt skog i många fall inte är skyddsvärd i och med att den tidigare brukats till den grad att det inte finns några naturvärden kvar att skydda. Det är positivt att man satsar på information och rådgivning så att markägarna får kännedom och förståelse för naturvärden på sin mark och råd för skötselplaner. Vänsterpartiet anser att det är mycket viktigt att de mest värdefulla skogarna blir skyddade. Man ska även beakta storleken på de skyddsvärda skogarna. Ett litet område skyddsvärd skog som är omringat av t.ex. ungskog och kalhyggen har inte samma värde som ett större och sammanhållet område i och med att det senare har en mycket bättre förmåga att hålla liv i artstocken än små och begränsade arealer. Man bör även beakta det faktum att de skyddsvärda områdena har ett större ekonomiskt värde för markägaren och således kan vara mindre angeläget att avsätta som skyddsområde. Vi föreslår i enlighet med vår tidigare motion (2007/08:MJ15) och Skogsstyrelsens förslag att frivilliga avsättningar som ska inräknas i miljömålet *Levande skogar* ska ha målklass NO (naturvård orörd) eller NS (naturvård skötsel) eller motsvarande. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 17 juni 2009

Jacob Johnson (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Kent Persson (v)

Peter Pedersen (v)

Gunilla Wahlén (v)